

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 232/2019-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. septembra 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou BAKO JANČIAR LEVRINC – advokáti s. r. o., J. Kozáčka 13, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Miloš Levrinc, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 Co 576/2014-1072 z 27. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Co 576/2014-1072 z 27. októbra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) v časti, ktorou zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 92/2010-876 zo 4. februára 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že trovy prvostupňového konania ani odvolacieho konania nepriznal žiadnemu účastníkovi.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola žalobkyňou v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Okresný súd rozhodol v uvedenej veci rozsudkom tak, že nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalovanému a zároveň ho zaviazal vyplatiť sťažovateľke primeranú náhradu za príslušný spoluvlastnícky podiel v sume 44 350 €, trovy konania v sume 3 846,09 € a trovy právneho zastupovania v sume 19 445,32 €.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj z listín k nej pripojených vyplýva, že obidvaja účastníci sa proti rozsudku okresného súdu odvolali a žalovaný podal odvolanie vo veci samej, ako aj v časti týkajúcej sa trov konania, pri ktorých žiadal aplikáciu vtedy platného § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Sťažovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného okrem iného vyjadrila nesúhlas s aplikáciou § 150 OSP. Sťažovateľka vo svojom odvolaní v časti týkajúcej sa trov konania, resp. trov právneho

zastupovania namietala výšku priznaných trov právneho zastupovania v tom zmysle, že žiadala uznať aj niektoré úkony právnej služby, ktoré jej okresný súd neuznal.

4. Krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že výrok okresného súdu v časti priznania nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalovaného potvrdil, potvrdil aj sumu primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel sťažovateľky a výrok o priznaní trov konania (3 846,09 €) a trov právneho zastúpenia (19 445,32 €) zmenil tak, že náhradu trov prvostupňového konania sťažovateľke nepriznal.

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom porušil jej už označené práva najmä tým, že *„nesprávne interpretoval právo a nesprávne aplikoval ust. § 150 OSP na prejednávajúcu vec; Krajský súd... odňal sťažovateľke... možnosť konať pred súdom tým, že pred rozhodnutím o zmene výroku o trovách... neoboznámil sťažovateľku s dôvodmi, na základe ktorých rozhodol o nepriznaní náhrady trov konania... pričom aplikoval nové právne argumenty a skutočnosti...“*

... rozhodnutie Krajského súdu... je zmätočné a nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, čím v konečnom dôsledku došlo k odňatiu spravodlivosti...“. Podľa sťažovateľky ide aj o prekvapivé rozhodnutie vzhľadom na to, že nemohla namietat dôvody, ktoré v § 150 OSP krajský súd aplikoval.

Porušenie základného práva vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) a práva na ochranu majetku (čl. 1 dodatkového protokolu) sťažovateľka odôvodnila tým, že použitím § 150 OSP súd ponechal na ťarchu výdavky spojené s konaním, *„čím súd zmenšil majetok sťažovateľky, na ktorý mala legitímny nárok“*.

5. Napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť 2. decembra 2015. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla: *„Proti napádanému rozhodnutiu sťažovateľka z opatrnosti podala dňa 01.02.2016 Ústavnú sťažnosť...“*

Proti napádanému rozhodnutiu sťažovateľka podala na Najvyššom súde... dovolanie dňa 04.01.2016...“

Ústavný súd SR dňa 11.05.2016 vydal Uznesenie, v ktorom Sťažnosť sťažovateľky odmietol z dôvodu neprípustnosti na základe § 53 ods. 1 v spojení § 25 ods. 2 vtedy platného zákona o ústavnom súde...“

Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že o podanom dovolaní Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol uznesením sp. zn. 2 Cdo 231/2018 z 29. marca 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“), ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. mája 2019, jeho odmietnutím z dôvodu neprípustnosti.

Od momentu nadobudnutia právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu a aj s poukazom na závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä na jeho body 51, 53 a 54 sťažovateľka vyvodila lehotu na podanie ústavnej sťažnosti.

6. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: *„Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, zo dňa 27.10.2015, č. k. 14Co/576/2014-1072, v časti, kde odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici zmenil Rozsudok Okresného súdu v Lučenci zo dňa 04.02.2014, č. k. 12C/92/2010–876... tak, že navrhovateľke náhradu trov prvostupňového konania nepriznal, a zároveň vo výroku, ktorým odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa Článku 46, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, Článku 47, ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, a Článku 48, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa Článku 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Článku 36, ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo vlastníť majetok podľa Článku 20, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa Článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

Ústavný súd Slovenskej republiky Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, zo dňa 27.10.2015, č. k. 14Co/576/2014-1072... zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) až g) zákona o ústavnom súde.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta

odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

III.

12. Nosnou námietskou v ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že krajský súd ako súd odvolací jej neumožnil vyjadriť sa k zámeru príslušného súdu zmeniť prvostupňové rozhodnutie týkajúce sa náhrady trov konania. Sťažovateľka rozsiahlo popísala skutkový stav veci samej a opakovane zdôrazňovala svoj nárok na náhradu trov konania a nesúhlas s rozhodnutím krajského súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku. Sťažovateľka však v ústavnej sťažnosti neuviedla, že proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, v ktorom navrhol aplikáciu § 150 OSP, a k tomuto odvolaniu, a teda aj k návrhu na použitie § 150 OSP, sa sťažovateľka písomne vyjadrila (táto skutočnosť vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, s. 7 – 10).

13. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky je však potrebné považovať za oneskorene podanú.

Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane vyslovil názor (zdôrazňujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54), podľa ktorého, majú na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú

aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému rozsudku) odvolacieho súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010, II. ÚS 60/2019).

14. Uvedená zásada sa premietla aj do novej právnej úpravy zákona o ústavnom súde, ktorý v poslednej vete § 124 uvádza, že ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

15. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku však v každom prípade predpokladajú riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti.

16. O tento prípad ide aj vo veci sťažovateľky. Sťažovateľka napadla dovolaním výrok napadnutého rozsudku, ktorým bol zmenený výrok rozsudku okresného súdu o trovách konania, ktorý má z procesného hľadiska povahu uznesenia.

Ústavný súd si je vedomý toho, že sťažovateľka svoju ústavnú sťažnosť smeruje iba proti napadnutému rozsudku krajského súdu, avšak lehotu na jej podanie odvíja od právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo jej dovolanie odmietnuté, a preto je z hľadiska zachovania lehoty potrebné, aby ústavný súd pri svojom rozhodovaní zbral do úvahy dôvody odmietnutia dovolania.

17. Ústavný súd poukazuje na relevantnú časť uznesenia najvyššieho súdu, ktoré sťažovateľka pripojila k ústavnej sťažnosti: „V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. platilo, že

dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa...

Podľa výslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však platilo, že ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o... trovách konania...

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o trovách konania, ktoré vykazuje znaky jedného z rozhodnutí, ktoré je taxatívne vymenované v § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutie, kde dovolanie nie je prípustné je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené vyvolalo ním sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila...“

K dovolaciemu dôvodu sťažovateľky vyvodenému z § 237 ods. 1 písm. f) OSP najvyšší súd uviedol, že procesné rozhodnutie o trovách konania nemôže mať atribúty tzv. prekvapivého rozhodnutia a odvolal sa pritom na zjednocujúceho stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 10. decembra 2013. Najvyšší súd sa v odôvodnení uznesenia zaoberal aj ďalšími námietkami sťažovateľky, ktorými tvrdila odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP (nepreskúmateľnosť, dokazovanie, iná vada majúca za následok nesprávne rozhodnutie, nesprávne právne posúdenie), avšak po ich vyhodnotení konštatoval, že dovolanie sťažovateľky je procesne neprípustné.

18. Ústavný súd preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré bolo prílohou ústavnej sťažnosti, a konštatuje, že napriek „procesnému“ odmietnutiu sa najvyšší súd vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky, ktoré v dovolaní uplatnila a ktoré tvoria zároveň podstatu prejednávanej ústavnej sťažnosti. V zmysle ochrany princípu právnej istoty ako jednej zo základných hodnôt právneho štátu nie je prijateľné, aby v tej istej veci mohli popri sebe existovať dve odlišné rozhodnutia (ústavného súdu a najvyššieho súdu). Práve z tohto dôvodu ústavný súd upriamil pozornosť na skutočnosť, že sťažovateľka svojou ústavnou sťažnosťou napadla iba rozhodnutie odvolacieho súdu napriek existencii rozhodnutia, ktorým boli námietky sťažovateľky riešené. Obdobné závery sú akceptované

aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Veselský v. Česká republika, sťažnosť č. 30020/11), aj judikatúrou ústavného súdu (III. ÚS 34/2012, III. ÚS 543/2012).

19. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti [predtým § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov; teraz § 124 zákona o ústavnom súde (m. m. II. ÚS 103/09, I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03)]. Nepripustné dovolanie nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať (IV. ÚS 163/2018, II. ÚS 91/2019).

20. Na uvedených záveroch nič nemení ani tá skutočnosť, že sťažovateľka riadne zastúpená právnym zástupcom už v roku 2016 takmer súbežne podala proti napadnutému rozsudku ústavnú sťažnosť a dovolanie. V uvedenom čase ústavný súd nemohol rozhodnúť inak, ako to uviedol v uznesení sp. zn. III. ÚS 293/2016 z 11. mája 2016.

21. Ústavný súd musí konštatovať, že sťažovateľka podala mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) proti napadnutému rozsudku krajského súdu, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o trovách konania, hoci zákon (predtým Občiansky súdny poriadok a ani teraz platný Civilný sporový poriadok) možnosť podať tento mimoriadny opravný prostriedok proti takému rozhodnutiu nepripúšťa. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom.

V prípade sťažovateľky nemožno hovoriť o riadnom vyčerpaní opravného prostriedku, a preto nemožno lehotu na podanie ústavnej sťažnosti počítať od momentu,

keď bolo sťažovateľke doručené rozhodnutie najvyššieho súdu o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku, ale od momentu, keď napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť.

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť 2. decembra 2015. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 28. júna 2019, teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov vo vzťahu k uvedenému napadnutému rozsudku krajského súdu.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojich v nej označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) ako podanú oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2019